

Jezdectvo u nás a v cizině.

Gen. býv. ruské armády A. S. Ščepichin:

Rád pro technický výcvik jezdeckva RKKA. 1933.

V květnu 1933 vydal Národní komisariát vojenství a námořnictva SSSR. návrh nového předpisu pod názvem „Strojevoj ustav konnicy RKKA.“.

Obsah je rozdělen do pěti hlav, jimž předchází „Vysvětlení“, podepsané inspektorem jezdeckva RKKA., S. Buděnným, v němž je krátce vysvětlen obsah, podstata každé hlavy a odůvodňují se některé věci, které jsou pro ruské jezdeckvo „novinkami“, jako na př.: čtyřřadový roj místo dřívějšího trojřadového družstva, zrušení přeměny tvarů „zleva“ a pod. V předmluvě Buděnného klade se důraz na to, že jednak byly do tohoto řádu pojaty „všechny otázky, spjaté s řadovou službou jezdeckva a s výcvikem jezdců v ní“, jednak že „všechny novinky byly zavedeny pouze za tím účelem, aby se výcvikové metody co nejvíce zjednodušily, aby bylo více času na zdokonalení taktické“.

Obsah řádu je rozdělen takto:

Hlava první pojednává na 60 stranách o tvarech a přeměnách tvarů všech jezdeckých jednotek i kulometných, od nejmenší do pluku.

Hlava druhá jedná o výcviku jezdců pěšky a o výcviku v zacházení se zbraněmi (bodákem, revolverem, šavlí, lehkým kulometem, ručním a puškovým granátem) a o pravidlech použití polního náčiní, plynových masek pro lidi i pro koně a lyží.

Hlava třetí podává základy ježdění na koni a nauku o sedlání a balení.

Hlava čtvrtá týká se výhradně kulometných jednotek.

V páté hlavě mluví se o vojenských přehlídkách, o slavnostním pochodu, o letním a zimním oděvu. Zvláštní kapitola týká se tvarů, zaujímaných jednotkami u příležitosti dotazů velitele po stížnostech.

V různých přílohách, zabírajících na 30 stran, dávají se podrobná pravidla a popisy o úpravě a vybavení jízďáren, zřizování překážek, typy sedel pro řadové a teritoriální (dříve kozácké) jezdeckvo, popis uzdy, signály a znamení a celá řada náčrtů tvarů jezdeckých dělostřeleckých jednotek, spojovací eskadrony, jezdeckých ženijních jednotek a chemické čety. Nakonec zajímavá podrobnost: pravidla o „držení polnice“, jakož i forma písemného výkazu stavu, podávaného představenému veliteli při přehlídce.

Z uvedeného náčrtu stavby předpisu vidíme, že se v podstatě ničím neliší od předpisů podobného druhu v jiných armádách, ba ani od ruských předpisů předválečných (carských); všechny otázky technického výcviku jsou uvedeny a podrobně rozvinuty s dostatečnou jasností. Co se týče toho, co bylo řečeno ve „Vysvětlení“ inspektorem jezdeckva o zjednodušení tvarů a výcvikových metod, zmíníme se o tom níže; zde jenom poznamenáváme, že z celkového rozvržení látky není takové zjednodušení patrné.

Aby se nezatěžoval text předpisu, byly zcela správně všechny přehledy početních stavů a složení jednotlivých jednotek (rojů, družstev, čet atd.) (§ 87) dány do příloh, kde jsou příslušné náčrtý (str. 197—203).

V třetí hlavě ve druhé kapitole jsou uvedena podrobná pravidla sedlání a balení s podrobným popisem úplného jezdeckého postroje (u koně jezdeckého i nosného). Taková látka se obvykle dává do příloh, aby se cvičební řád nepřetěžoval vsunutými údaji, jimiž se stává nepřehledným, čímž se ztěžuje jeho denní používání. Právě takové rozvrstvení látky zjednodušilo by výcvik, jak o tom tak důrazně mluví autoři předpisu.

Ve čtvrté hlavě uvedena jsou pravidla zapřáhání do kulometných kar i pravidla ježdění s nimi. Více nic. Následkem toho má tato hlava, zabírající celkem 3 stránky, poněkud neucelený, jako by useknutý vzhled. Kdyby byli autoři k této hlavě připojili články z hlavy první, pojednávající o jezdeckých kulometných jednotkách (§ 210—250), byli by měli všechen materiál o kulometech pohromadě v jedné hlavě; bylo by to pohodlné při čtení a používání předpisu a rozdělení látky bylo by správnější, logicky by odpovídalo obsahu.

Snaha pojmuti do technického cvičebního řádu „všechny otázky“, jak je uvedeno ve „Vysvětlení“, vedla k tomu, že i tvary přehlídkové a tvary „stížnostní“ byly dány nejen do předpisu o technickém výcviku, ale zařazeny i co rovnocenný materiál a způsob činnosti jezdeckta do jedné z hlav, do páté. K tomu poznamenáváme, že jeden z přehlídkových tvarů pluku, tvar rozvinutý — semknutý, je z neznámého důvodu vyňat a není uveden, jak by se patřilo, v hlavě páté, nýbrž v hlavě první v kapitole o tvarech jezdeckého pluku (viz § 197), kde na str. 55 je dokonce uveden i náčrt tohoto přehlídkového tvaru.

Rudá armáda je jediná na světě, v níž politický dozor je zaveden zcela veřejně i do řad nejmenších jednotek. Zajímala nás proto otázka, jak hluboko a jak pevně pronikl tento prvek do všech částí života rudého kavalisty, zvláště pak najdeme-li zde, v předpise, všechny stupně „politruků“ (politických náčelníků). V nejmenší taktické jednotce jezdeckta—družstvu (§ 88) politruka nenacházíme, zde je velitel družstva velitelem i vychovatelem (§ 90). Politruk je teprve u eskadrony (normální i kulometné): jakožto pomocník velitele eskadrony patří k velitelské skupině a jeho povinnosti, nemající ničeho společného s technickým výcvikem, jsou uvedeny v cvičebním řádu v § 153, čl. 2. Je pravda, že není uvedeno, jak je politruk vyzbrojen a je-li zevnějškem vůbec voják; účastní se však všech přeměn tvarů své jednotky a má přesně vyčleněné místo (zařazení) (§ 156, náčrt 19, § 158, náčrt 20). Je-li však velitel eskadrony vyřazen, nenastupuje politruk na jeho místo; je-li politruk odloučen od své jednotky, zastupuje jej sekretář buňky strany (komunistické). V bojových tvarech není místo politruka přesně stanoveno... je tam, kde může nejlépe pozorovati situaci a kde svou přítomností může zabezpečiti bojovou vytrvalost i revolučního ducha vojinů i velitelů (§ 161). „Je přímým náčelníkem politické výchovy vojinů a velitelského sboru...“

Tak je v eskadroně politruk oficiálně pomocníkem velitele eskadrony, fakticky je však osobou jemu nepodléhající, účastní se však osobně všech manévrových i bojových podniků eskadrony.

Pokud jde o organizační stránku rudého jezdeckta, lze z řádu vyčísti toto:

Základní jednotkou jezdeckta (v semknutém tvaru) je čtyřřadový roj; dva roje tvoří družstvo a dvě družstva čet.

Roje nahradily dřívější rozčlenění čtyř a třířadová družstva. Roj zaveden k vůli „zjednodušení přeměn tvarů a odpoutávání“. Srovnáním roje se starým družstvem vidíme, že nová semknutá jednotka je výhodnější. Za prvé se tím skutečně zjednodušuje odpočítávání v četě: 4 roje po 4 řadách = 16 řad, kdežto dříve při rozdělení na

družstva se taková 16řadová četa těžko odpočítávala; dostaneme celkem 6 družstev, z nich dvě dvouřadová a čtyři normální, t. j. třířadová.

Za druhé, při sesednutí dostaneme odpočítáním po rojích větší počet opěšalých střelců, to jest: při obyčejném sesednutí 24, při zesíleném 28, kdežto při rozdělení na družstva dá první způsob sesednutí 20, druhý 26 střelců. Na eskadronu je tedy rozdíl (v pěším boji) 16, resp. 8 střelců.

Druhou „novinkou“ proti starému předpisu je zavedení t. zv. rozčleněného tvaru: je to rozčlenění čety, resp. eskadrony na nižší jednotky s udanými mezerami a vzdálenostmi ve všemožných kombinacích (sestavách). Bylo zavedeno do předpisu, aby se ukázal jeden způsob pasivní obrany proti letectvu.

Jistě nelze pochybovati o správnosti použití takových tvarů (rozčleněných), za to však nutno říci, že jednak tento příklad nevyčerpává všechny možné způsoby tvarů na obranu proti leteckým útokům, jednak je tvarem taktickým, zařazovaným obyčejně mezi tvary bojové a patří do předpisu bojového.

V § 90 a 153 vyjmenovány jsou osoby v četě a eskadroně, mající to či ono zvláštní poslání. Z 32 lidí čety, sestávající ze 2 družstev a 4 rojů, mají všichni velitelé rojů zvláštní poslání (dva jsou střelci z lehkého kulometu a mají kulomet, dva jsou puškovými granátníky s granátometem). Každý z nich má pomocníka, nesoucího zásobu granátů, resp. zásobníky pro kulomet. Kromě toho je u čety podkoní velitele čety, pozorovatel, podkovář, dva elitní střelci, vyzbrojení puškou s dalekohledem; máme tedy 13 specialistů.

Všichni jsou — až na pomocníky kulometníků, kteří jsou bez pušek — vyzbrojeni šavlí a puškou. Kromě pušky jsou i revolverem vyzbrojeni vojíní prvního řadu. Tak je více než 30% lidí normální eskadrony vázáno zvláštním posláním. Ovšem, boje se zúčastní všichni stejně, ale při manévrování, pochodu a ubytování musí tito „odborníci“ nezbytně omezovati svobodu velitelova rozhodování: při určování mužstva na zajištění, na donášení hlášení, na strážní službu a pod.

Normální eskadrona má 4 čety čili 128 vojinů; kromě toho 4 velitele čet s jejich pomocníky, družstvo velitelské u velitele eskadrony (velitel, pozorovatel, styčný poddůstojník — jenž řídí spojovací službu a zařizuje SV. — a trubač). Všichni příslušníci velitelského družstva jsou kromě výzbroje opatřeni dalekohledem. Připočítáme-li k bojovému stavu eskadrony stav velitelského družstva (13), máme u eskadrony 141 šavlí.

Z tohoto počtu ani jeden jezdec nekoná služby v týlu, která by jej mohla vyjmouti z účasti v boji: eskadrona má zvláštní družstvo pro službu v týlu se starešinou v čele, podřízeným přímo veliteli eskadrony. K jeho povinnostem patří úplné zařízení zásobování eskadrony vším nezbytným v boji (střelivo, zdravotnická služba) i na odpočinku (zásobování, kuchyně, trény). Starešinovi podléhá zdravotnický orgán a veterinář.

Oč podrobněji jsou vyloženy všechny tvary a jejich přeměny u malých jezdeckých jednotek, o to stručnější jsou údaje pro jezdecký pluk; všeho všudy na 3 stránkách. Následek je nejasnost, zvláště pro přechod k atace. Je pravda, že autoři předpisu zřejmě nedbají příliš pořádku před atakou, neboť v § 11, čl. D je přímo řečeno, že při nedostatku času k přeměně tvaru nutno atakovati protivníka „bez ohledu na tvar“. Připouštíme, že v případě nenadálости musí jezdecký velitel vrhnouti svou jednotku do ataky v tom tvaru, v němž jej protivník zastane, ale přece jen to bude tvar a ne houf. Je přímo nevýhodné pouštět větší jednotku do rozhodné srážky „v houfu“.

Přicházejíce k hlavě o výcviku pěším, musíme zopakovati a zdůrazniti způsoby sesednutí jezdecké jednotky a počet střelců, které při každém způsobu dostaneme. Při „obyčejném“ sesednutí dává četa 24 střelce, při „zesíleném“ 28 střelců; při sesednutí „po dvou“ (sesednou 1. a 3. čísla každého roje) 16 střelců. To dává na eskadronu 92, 112 a 64 střelců; v pluku (o 4 eskadronách asi 400, 450 a 250 střelců).

Ve výcviku jednotlivce nutno poznamenati tři způsoby plazení (plížení) ve střeleckém roji: bokem, břichem k zemi a „po plastunski“ (plastun — kozácký zvěd*); třetí způsob liší se od druhého tím, že tělo se posunuje ne odrazem rukama, nýbrž nohama.

Polní náčiní je u jezdců toto: topůrek, lopatka, nůžky na drát a kombinované náčiní (lopatka-motyčka); lopatek je na $\frac{1}{2}$ stavu eskadrony, topůrků 1 na družstvo, t. j. u eskadrony 8 topůrků. Stejný je počet kombinovaného náčiní; nůžek je 2 na družstvo (16 na eskadronu).

Ve 3. hlavě — výcvik jednotlivce v ježdění koňmo — jsou uvedena pravidla jak pro řadového jezdce, tak i pro kozáka, pro něž jsou vytčeny zvláštnosti sedu i typu sedla. V části o strojení koně nejsou bohužel uvedena data o váze celého nákladu, rovněž není uvedeno, co obsahuje náklad kozáckého sedla (sedlová poduška, do níž se klade zásobní prádlo). Chybí též údaj, jak se připevňují nůžky na drát a kombinované náčiní.

V části 5. — tělocvik — jsou kromě voltizování podrobně rozvedeny obyčejné cviky na živém koni; potom je hlavní pozornost věnována zvýšené práci těla jezdce (což se zdůrazňuje i v předmluvě inspektora jezdeckva). Je předepsáno, že se tyto cviky konají denně při puštěných otěžích a trmenech.

V části „zacházení se zbraní“ (6. část) je několik novinek: předepsána je střelba s koně a to z pušky se stojícího koně, z revolveru pak i za jízdy. Rub šavli je nejen vpravo dolů ale i vlevo dolů. Při bodech trčí se šavli vpřed ostřím vpravo a ne nahoru, jak se cvičilo dříve. O střelbě s koně staří předváleční jezdci říkali podle staré tradice, že kdo začal střeleti s koně, byl ztracen pro ataku. Zastávali starý názor, že střelba s koně je příznakem morální slabosti a že je téměř nemožná přimět střelce, aby se vrhl do ataky tasenou šavlí. Kozácká láva vždy udržovala obyčej při ústupu nebo při lákání protivníka lávou prováděti střelbu jednotlivců podle pravidla: zastav, zaměř, vystřel; přitom, dovoluje-li to situace, nejlépe zastav, sesedni nebo polož koně a stříle, Je možné, že takové cvičení ve střelbě s koně má na mysli nový předpis.

Z cizích revuí.

REVUE DE CAVALLERIE, ročník 43 (1933), září—říjen.

La défense de la brèche Kluck-Bülow par les corps de cavalerie Marwitz et Richthofen (6.—9. septembre 1914). Pokračování v událostech 9. září 1914 u 9. jezdecké divise, ústup 5. jezdecké divise a brigády Kroewelovy.

Le problème de la cavalerie. Autor, chef d'Escadrone breveté Mariot, uvažuje o problémech jezdectva tak, jak se jeví dnes po světové válce, která dala možnost posouditi do budoucnosti činnost pěchoty a dělostřelectva, ale vzhledem na zkušenosti s použitím jezdectva nedává přesného obratu. Proto se autor snaží odvodit budoucí činnost jezdectva jako pokračování v použití zásad napoleonských a podle zkušenosti z poslední války.

V údobí napoleonských válek bylo jezdectvo pomocníkem pěchoty; dodávalo jí zprávy a v kritických okamžicích přinášelo rozhodnutí ať již v dovršení útoku nebo v ochraně vlastních vojsk. Při tom působilo jezdectvo svým nárazem masy a akce palbou byly výjimečné. Jezdecké ataky na pěchotu se však staly beznadějnými ke konci císařství a bylo zjevné, že pole působnosti leží na křídle nebo v působení do týlu nepřítele.

*) Pozn. překl.